

Det vigtige møde - mellem to verdener

Anette Søgaard Nielsen: Mødet mellem to verdener. Patienter og behandler i alkoholmisbrugsbehandlingen. Syddansk Universitetsforlag, 2004, 237-sider, 248kr. www.universitypress.dk

Vi kender situationen: Et menneske har kontaktet et behandlingssted, træder ind ad døren og møder for første gang sin behandler. Et møde mellem to mennesker og dermed to verdener. Hvilke tanker og forventninger har henholdsvis patient og behandler gjort sig på forhånd? Hvad sker der i mødet? Kan de to verdener nå hinanden? Hvad sker der, hvis de ikke gør? Situationen optræder mange gange hver eneste hverdag – og dog, siger Anette Søgaard Nielsen, er det næsten et videnskabeligt set ubeskrevet blad. I sin ph.d.-afhandling gør hun m.a.o. det selvfølgelig til sit interessefelt og antyder, at netop viden om det selvfølgelig måske er nøglen til en bedre behandling. Relevant og interessant – uanset om man som Søgaard Nielsen arbejder inden for alkoholområdet, eller man arbejder med stofmisbrugere.

Inden Søgaard Nielsen for alvor tager hul på problematikken redegør hun for forskellige problemfelter på alkoholområdet. Hun tager afsæt i tidligere beskrevne vanskeligheder ved at finde den gode misbrugsdefinition, det effektive behandlingstilbud, de klare regler for en god matchning mellem klient og behandlingsforløb og de patient- samt behandlerkarakteristika, der forudsiger et godt behandlingsresultat. Proble-

matikker, som heller ikke er stofområdet ubekendt. Derefter vender hun så tilbage til udgangspunktet med ordene, at de netop nævnte beskrevne problematikker måske kommer til kort, fordi de ikke i tilstrækkeligt omfang har gjort sig bekendt med nogle grundelementer inden for området: Patienternes og behandlerens subjektive oplevelse af misbrug og behandling. Dermed giver hun området for matchningsstrategier et nyt fokus. I stedet for, som tidligere inden for misbrugsforskningen, at koncentrere sig om valg af behandlingsmetode og strukturen heri rettes søgelyset nu mod, hvad der skaber en god kontakt mellem patient og behandler i forløbet ud fra henholdsvis behandlerens og klientens subjektive oplevelse af misbrug og behandling.

Til beskrivelse og analyse af behandlerens og patienternes subjektive oplevelser foretages interviews med 27 patienter samt deres individuelle behandlere, hvilket bliver til 14 behandlerinterviews. Interviewenes temaer er klientens oplevelse af sin problemstilling, behandling, evt. uoverensstemmelser undervejs i behandlingen og andre forhold, der kan have betydning for patientens ønske om fortsættelse eller afbrydelse af behandling. Behandlerne interviewes efterfølgende på tilsvarende områder. Interviewene foretages 2-4 mdr. efter behandlingens påbegyndelse.

Analysen viser, at til trods for at patienterne har mange objektive faktorer til fælles, så har patienterne og behandlerne deres individuelle subjektive fortolkninger af disse. Fortolkninger, som giver forskellige forståelser af misbrug og forskellige forventninger hos patienterne m.h.t. behandlingen samt en vurdering af dens vellykkethed. Tolkningen er dermed den platform, hvorfra beslutningen tages om fortsat behandling eller ej. Fælles fokus for behandling øger sandsynligheden for valg af behandling. Endvidere viser hendes analyser divergenser mellem patientens og behandlerens forståelse af behandlingen – f.eks. kan de have forskellige mål med behandlingen. Dette er ikke nødvendigvis katastrofalt, blot forskellighederne håndteres og er forbigående. Vedvarende uoverensstemmelser øger derimod risikoen for afbrydelse af behandling. Beskrivelserne og analyserne af disse forløb er absolut læseværdige

– berigende, tankevækkende og en påmindelse om relationen og den subjektive oplevelses muligheder og begrænsninger for såvel behandler som patient.

Søgaard Nielsen kommer endvidere på baggrund af interviewene med nogle bud på, hvordan misbrug og behandling kan defineres ud fra individuelle subjektive oplevelser. Ligeledes lægger hun et kulturelt perspektiv på den gængse opfattelse af misbrug og behandling. Hun nævner dog selv, at buddene mest af alt skal ses som inspiration til at anskue misbrug og behandling ud fra nye vinkler. Det fine heri er, at hun viser, at både struktur og kaos er nødvendig for udvikling. Igen kan dette uden tvivl give inspiration til alternative misbrugs- og behandlingbeskrivelser på stofområdet.

Sluttelig kommer Søgaard Nielsen med bud på, hvordan den enkelte behandler kan tilegne sig viden om patienternes oplevelsesverden. Forslagene er er bl.a.: 1) Anvendelse af et standardiseret og struktureret interview til optagelse af anamnese, 2) Motivationsskabende samtaler og 3) Den patient-centrerede behandlerstil. Argumentationen bag forslagene kunne være bedre.

Umiddelbart tror jeg, at mange behandlere på såvel misbrugsområdet som udenfor kan nikke genkendende til det billede, Anette Søgaard Nielsen tegner. Der er fine betragtninger omkring relationen mellem behandler og patient, og bogen kan være en påmindelse om en væsentlig indgangsvinkel til patienter i behandlingsforløbet. Dog savner jeg lidt flere overvejelser omkring de problemstillinger, der opstår i kølvandet af en fokusering på den subjektive oplevelse. Eksempelvis en diskussion om: 1) Hvad er den subjektive oplevelse for en størrelse?, 2) Hvordan er sammenhængen mellem den subjektive oplevelse, identitet og sandhed? samt 3) Hvilke behandlingsmæssige og etiske problemer dukker op i behandlingen – specielt i mødet mellem to subjektive oplevelser, der mange ligheder til trods dog er udfordrende forskellige? Med andre ord savner jeg en diskussion af det virkelig komplekse i det, som kun tilsyneladende er det selvfølgelig. På trods af disse mangler anser jeg bogen for at være læseværdig for såvel teoretikere som praktikere grundet dens inspirationsevne.-